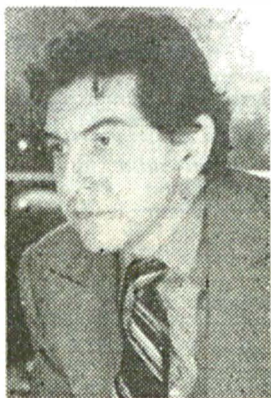

DRAMATURGI ROMÂNI CONTEMPORANI

de la **A** la **Z**

**Nelu
Ionescu**

I. Ziarist, dramaturg, prozator

S-a născut la Iași, la 13 mai 1936. A murit la București, la 20 noiembrie 1982.

Școala primară „Spiru Haret”, Ecoul internat „C. Negruzzi” și Facultatea de Științe Juridice a Universității „Al. I. Cuza” din orașul natal (absolvită în 1958).

Avocat la Colegiul din Iași, judecător la tribunalul din Pașcani, apoi, din 1968, ziarist (publicist-comentator) la revista „Flacăra”, unde susține între 1976—1979 rubrica de „Cronică teatrală”.

Debutează în literatură în 1966, cu piesa *Neîncredere în foșor*, jucată în premieră pe scena Teatrului Național din Iași și, ulterior, la alte teatre din țară.

Este autorul mai multor scenarii radiofonice (*Pretextul*, *Puștiul*, *Simfonie pentru destinul meu*, *Soferul de pantă*), al volumelor de proză *Quod sau codul penai romanizat* (1977) și *Pledoarii* (1979) și al unui volum de critică teatrală, *Cronică din dragoste* (1982).

II. LUCRĂRI DRAMATICE REPREZENTATE

1966, 15 octombrie — *NEÎNCREDERE ÎN FOȘOR*, dramă în trei acte

Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași, Regia Constantin Dinulescu; scenografia Doris Jurgea. Cu Costel Constantin, Cristina Deleanu, Marcel Finchelescu, Angela Birsan, Virgiliu Costin, Adina Popa, Valeriu Burlacu, Saul Taișler, Constantin Obadă, Costel Popa.

Piesa s-a mai jucat la teatrele din București (Giulești), Baia Mare, Ploiești,

Turda, Timișoara, Pitești, Piatra Neamț, Brăila, Arad, Reșița etc. S-a montat la Televiziune în 1978. A fost tradusă în limbele maghiară și germană.

„Eu vădită intenție de a obține valențe superioare în tiparele genului, Nelu Ionescu abordează piesa polițistă și obține dintr-o acțiune cu pricipere condusă un caz de conștiință uil sub raport moral, puțin plauzibil în cadrul genului.

„Autorul debutant obține cu acest prilej o soluție pe un plan superior în convingerea că în lumea noastră de azi ideea de responsabilitate umană ocupă un loc central.

Fabula în sine însă nu reușește totdeauna să convingă...” (Romulus Guga — „Tribuna”, 27 aprilie 1967)

„Respectînd, cu o singură excepție, a finului (...) canoanele, N. Ionescu risipește destulă fantezie și inteligență pentru a ne lăsa sentimentul că nu ne aflăm în fața unui meșteșugar oarecare. Dimpotrivă, observ în această risipă, ca însăși un argument favorabil relevării capacității de fabulație, o anumită eleganță, întemeiată pe o replică literară străină uscăciunii și platitudinii funcționaliste din maculatura care a compromis genul.

Spiritualitatea replicii nu e căutată pentru pigmentarea desfășurării anecdotei, ci aparține modului de a gîndi al autorului, care pare să fie un liric deglizat. (...)

Ceea ce m-a intrigat a fost renunțarea bruscă, din final, a dramaturgului debutant, la rigurile genului pe care și-a propus să-l illustreze. Parcă i-ar fi fost lui însuși teamă de a nu fi taxat drept minor, rămînînd în spațiul polițist, și atunci a implicat acțiunii accepții de natură, după el, să dimensioneze întîmplarea pe coordonatele unei motivări social-umanitariste.” (Dinu Săraru — „Luceafărul”, 5 noiembrie 1966)

Alte opinii: Șt. Oprea — „Cronica”, 29 octombrie 1966; Valentin Silvestru — „Contemporanul”, 4 noiembrie 1966; Radu Popescu — „România liberă”, 6 noiembrie 1966 și 10 martie 1967 Mihai Florea — „Scinteia”, 10 no-

ieembrie 1966; *Florica Ichim* — „Munca”, 17 noiembrie 1966; *M. Djentemirov* — „Steagul roșu”, 30 noiembrie 1966; *Ion Chiriac* — „Scinteia tineretului”, 2 decembrie 1966; *Romulus Vușpesu* — „Gazeta literară”, 15 decembrie 1966; *Al. Popovici* — „Teatrul”, 1/1967; *Ioana Lipocanu* — „Viața Românească”, 2/1967; *Mircea Alexandrescu* — „Scinteia”, 21 martie 1967; *Ion Maxciu* — „Familia”, 6/1967; *Monica Lazăr* — „Cronica”, 1 iulie 1967.

1972, 5 mai — *SINFONIE PENTRU DESTINUL MEU*

Teatrul Mic. Regia: Ion Cojar; decoruri și costume: Ștefan Hablinski. Cu: Ion Manta, artist emerit, Monica Ghiușă, Tudorel Popa, Jeana Gorcea, Mircea Albulescu, Tatiana Iekel, N. Neamțu-Ottonel, Vasile Nițulescu, Al. Lungu, Jean Lorin, Giu. Ionescu-Gion și alții.

„Piesa porneste cu o deschidere largă, anunță o dezbatere interesantă, dar, treptat, interesul dramatic scade, acțiunea, în loc să se încheie în jurul unui conflict puternic, se destramă în notații de reportaj, surprinse uneori cu veridicitate tipologică, dar oprindu-se aici, furnizind în cel mai bun caz prilejul unor considerații etice declarative și plină la urmă obositoare prin repetare.” (Tr. Șelmaru — „Informația Bucureștiului”, 10 mai 1972)

Alte opinii: *Al. Cornescu* — „Magazinul”, 20 mai 1972; *Sanda Faur* — „Flacăra”, 20 mai 1972; *Dumitru M. Ion* — „România literară”, 25 mai 1972; *Ileana Popovici* — „Teatrul”, 5/1972; *Radu Popescu* — „România liberă”, 1 iunie 1972; *M. Djentemirov* — „Steagul roșu”, 2 iunie 1972.

1977, aprilie — *FĂRĂ CĂRȚUȘE, MAX!*
— comedie tragică într-un act

Premiera radiofonică a avut loc la 18 ianuarie 1970 la Radio Iași.

Premiera scenică — la Teatrul Național din Timișoara. Regia: Victor Odillo Cimbru. Cu: Alexandru Ternovici și Victor Odillo Cimbru.

„...dramaturgul încearcă o nouă modalitate: cea a analizei psihologice într-un cadru de comedie tragică. Scrisă strâns, numai cu două personaje, într-un ritm alert, piesa probează maturitatea dramaturgului, o stăpânire sigură a dialogului dens, concentrat și multă luciditate în demonstrație. Credem că intuim exact intențiile lui Nețu Ionescu dacă spunem că a încercat un exercițiu de virtuozitate.” (N. Irimescu — „Cronica”, 14 octombrie 1968)

Alte opinii: *Ion Hodis* — „Tribuna”, 5 septembrie 1968; *Ion Nitu* — prefața antologiei „Dramaturgi ieșeni contemporani”, Iași, Junimea, 1969.

1977, 29 septembrie — *QUOD* sau *CO-DE-L. PEAL ROMÂNTEAT*, dramă politistă

Teatrul Național din Iași. Regia: Călin Florian. Scenografia: arh. Gheorghe Anton. Cu: Constantin Popa, Petru Ciubotaru, Silvia Popa, George Macovei, Virgiliu Costin, Teofil Vălcu, Puiu Vasiliu.

„Paradoxal, desi mai puțin interesantă decât Neîncercare în foisor, mai superficială ca structură dramaturgică, actuala piesă este mai frumoasă decât prima. Calificativul frumoasă poate spune, puțin, dar prea mult nici nu trebuie spus despre Quod. Ea dovedește o oarecare maturizare a autorului, dar numai în ceea ce privește selecția și comprimarea ideilor, nu și în expunerea lor scenică, în structură, rarea lor după rigurile dramei. E frumos, de pildă, personajul Quod, dar trama politistă trage în altă direcție (spre elucidarea crimei); iar eroul titular își impune forțat, în final, drama personală. Nu, nu e vorba de o surpriză tipică genului, ci de o inabilitate de construcție.” (St. Oprea — „Cronica”, 28 octombrie 1977)

1979, 18 septembrie — *CUM S-A FĂCUT DE-A RAMAS CATINCA FATA BĂTRINĂ*, piesă (în două părți) care poate fi interpretată fie în registru dramatic, fie în registru comic (după cum stă cu starea de speranță regizorul)

Teatrul Național din Iași. Regia: Eugen Todoran; decoruri: Vasile Rotaru; scenografia: Lia Manțoc; Cu: Despina Marcu, Adina Popa, Virginia Raiciu, Marcel Finchelescu, Valeriu Oțeleanu, Petre Ciubotaru, Valentin Ionescu, Constantin Popa, Antoaneta Glodcanu, Emil Coșeru, Lidia Nicolau, Adrian Tuca, Constanța Lerca.

Piesa s-a mai jucat la teatrele din Timișoara, Oradea, București (Giulești), Sibiu (secția germană), Arad, Baia Mare.

Autorului i-a fost decernat, pentru această piesă, Premiul de dramaturgie pe 1979 al Asociației Scriitorilor din Iași.

„Experiența gazetărească dar și aceea a juristului, ascuțindu-l privirea investigatoare, l-a apropiat acum (pe autor — n.n.) de materia unei piese-reportaj, un reportaj sentimental, dacă vreți, scris, însă, cu pasiune pentru adevărurile cardinale ale vieții... (...)

Acest gen de piesă narativă (în sens reportericesc) sau publicistică, recognoscibilă uneori și prin titlul lung, obicei mai ales medieval, aminând, însă, și de începuturile teatrului român (...) și revenit în atenția unor

dramaturgi în epoca noastră, așa-
ciată, complementar, și un caracter
didactic mai pronunțat, deci explicit.
Întrebarea din titlul lui Nelu Ionescu
pretinde, de pildă, un răspuns cit mai
adevărat. Dramaturgul ne oferă, de-a
lungul prezentării succesive a întâm-
plărilor (și a partenerilor) viclii afec-
tive a Catinică suficient date ca să
concluidem și să extragem învățătură,
să evităm erorile..." (N. Barbu —
„Cronica”, 28 septembrie 1979).

...nu e o piesă despre un anume
caz, oricât de dramatic și spectaculos
ar fi acesta, ci o meditație profundă
și emoționantă despre condiția umană.
Tema principală e raportul dintre
existențial și etic. Idealul moral nu i
se relevă Catinică ca o normă auto-
imună, ci e puterea de a fi în consens
cu o voce lăuntrică și sistoară, cu o
nevoie imperioasă de puritate. Desti-
nul personajului, ca umar, nu cu-
noaște o traiectorie existențială roz,
ci e tragic, nu se soldează cu un
triumf, ci cu o pierdere. (...) Ccea
ce-l interesează în primul rind (pe
dramaturg — n.n.) este drama opțiu-
nii și abia după aceea rezultatul prac-
tic al opțiunii”. (Ion Cocora — „Tri-
buna”, 12 iulie 1984).

Alte opinii: Șt. Oprea — „România li-
terară”, 25 octombrie 1979; A. C. Iordă-
che — „Orizont”, 1 noiembrie, 1979; Va-
lentin Silvestru — „Flacăra”, 1 noiem-
brie 1979 și „România literară”, 17 aprilie
1980; C. Paraschivescu — „Teatrul”,
10/1979; Ali Cusin — „Flacăra”, 5 ia-
nuari 1980; Dumitru Chirilă — „Familia”,
4/1980; Adrian Dohotaru — „Flacăra”,
3 aprilie 1980; Margareta Bărbuță —
„Informația Bucureștiului”, 12 aprilie
1980; Valeria Ducea — „Teatrul”, 4/1980;
Teodor Mazilu — „Contemporanul”, 6
iunie 1980; Dan Birlădeanu — „Flacăra”,
6 august 1981; Irina Coroiu — „Teatrul”,
1/1984; Virgil Munteanu — „Teatrul”,
9/1984; L. Mihul — „Orizont”, 6 februa-
rie 1987.

1981, 17 decembrie — **PREFERAM SĂ
MOR DE RIS**, comedie inumană, însă
foarte contemporană

Teatrul „Maria Filotti” din Brăila. Re-
gia: Constantin Codrescu; scenografia
Olimpia Ulmu. Cu: Bujor Macrin, Ma-
rioara Șterian, Marin Benea, Mircea Va-
lentin, Anton Filip, Romeo Mușteanu,
Gheorghe Moldovan, Elena Aciu, Petre
Simionescu, Rodica Mușteanu.

Piesa s-a mai jucat la Teatrul Națio-
nal „Vasile Alecsandri” din Iași. (20 de-
cembrie 1982)

„Există foarte multă încredere în
viață, exprimată sobru și demn, în
această nouă piesă a lui Nelu Iones-
cu, în ciuda subiectului ei care vor-

bește despre ireparabilă, despre trece-
rea în neștiință. (...) În acel spațiu
neutru și aseptice dintr-o clinică onco-
logică în care se pecetluiesc destine,
se înfirmă sau se confirmă, fără drept
de apel, și speranțe și temeri. Și
totuși — sau poate tocmai de aceea —
în acest spațiu rebarbativ, cu rezo-
nanțe funeste, se afirmă cu hotărâre
viguroasă, exemplară, principii morale
(vutale, de fapt) de o mare noblețe și
perenitate. În acest spațiu închis, ega-
lizator în principiu pentru toate vir-
sutele, mentalitățile, pozițiile sociale
ale celor aflați în el, se exercită o
severă și ireductibilă critică a mora-
turilor, se rostesc răspicat adevăruri
dure și necesare (...) Prin Preferam să
mor de ris, scrisul dramatic al lui
Nelu Ionescu câștigă o nouă cotă va-
lorică, ale cărei caracteristici sînt
emoționalitatea, sinceritatea și echili-
brul.” (Dinu Kivu — „Contemporan-
ul”, 25 decembrie 1981).

Alte opinii: C. Paraschivescu — „Tea-
trul”, 1/1982; George Arion — „Flacăra”,
1/1982; Șt. Oprea — „Cronica”, 19 mar-
tie 1982; Ioan Lazăr — „România li-
terară”, 11 martie 1982; Ion Bogdan Lefter
— „Viața studentescă”, 20 ianuarie 1982;
N. Barbu — „Flacăra Iașului”, 3 aprilie
1982.

III. LUCRĂRI DRAMATICE PUBLI- CATE

- *Fără cartușe, Max* — „Teatrul”, nr.
8/1968, „Rumanian Review” 1/1971
- *Pustiul*, scenariu radiofonic — „Cro-
nica”, nr. 33/1966
- *Impas* — „Convorbiri literare”, 7/1970
- *Prețutul*, scenariu radiofonic — „Cro-
nica”, 4 septembrie 1971
- *Cum s-a făcut de-a rămas Catinca
fată bătrînă* — „Teatrul” 6/1979
- *Preferam să mor de ris* (fragmente).
Comedie inumană, însă foarte contem-
porană — „Cronica”, nr. 50/1981
- **TEATRU**. Iași. Editura „Junimea”,
1984. Ediție îngrijită de Doina Florea-
Ciornei. Postfață de Adrian Păunescu.
Cuprinde: *Neîncredere în foisor*; *Fără
cartușe, Max*; *Cum s-a făcut de-a
rămas Catinca fată bătrînă*; *Preferam
să mor de ris*.

IV. OPINII CRITICE GENERALE

„Nelu Ionescu este un autor de o
incredibilă sentimentalitate și inzes-
trat cu un simț dramatic deosebit,
autor care, prin marea sa tină,ă,
transformă toate genurile dramatice
pe care le-a abordat într-unul singur:
genul tragediei.” (Adrian Păunescu —
Postfață la volumul „Teatru”, edi. cit.)

Adriana POPESCU